

vejelser om en forenkling af realkreditsystemet, bl. a. ved anvendelse af såkaldte fællesobligationer.

I 1970 nedsatte Københavns Fondsbørs et udvalg, som skulle belyse spørgsmålet om en eventuel oprettelse af en børsafviklings- og indskrivningscentral, det såkaldte BAIC-udvalg. Formålet med en sådan central skulle bl. a. være at centralisere og derved lette afviklingen af forretninger i obligationer og aktier på Københavns Fondsbørs og at virke som indskrivningscentral og noteringssted for de obligationsudstedende institutter. Centralen skulle endvidere forvalte effekter for institutternes kundedepoter og beholdninger af obligationer og aktier, og skulle ligeledes overtage kuponindløsningsfunktionen. Man sigtede imidlertid ikke mod en total afskaffelse af fysiske værdipapirer, men skønnede, at udstedelse af ca. 60 pct. af obligationer for kommende lån kunne undgås.

I 1973 nedsatte Realkreditrådet et udvalg, der i princippet foreslog en total afskaffelse af brugen af fysiske obligationer gennem en obligatorisk indskrivning i de enkelte institutter. Man forudsatte herved, at der samtidig blev etableret en afviklingscentral. Såfremt der ikke var mulighed herfor, foreslog man, at der som »afviklingsinstrument« blev udstedt certifikater. Udvalget var dog klar over, at certifikatudstedelse ville være forbundet med både tekniske og især juridiske problemer.

Medens bestræbelserne indtil dette tidspunkt især samlede sig om en rationalisering af obligationshåndteringen, såvel hvad angår effektivering af obligationslånene, som hvad angår handler, indskrivning m. v., har overvejelserne senere mere koncentreret sig om, hvorvidt det vil være teknisk og juridisk muligt helt at afskaffe den fysiske obligation og andre fysiske værdipapirer.

Baggrunden for disse overvejelser har været flere, men især dog den stadigt stigende mængde af cirkulerende obligationer. I 1968 cirkulerede obligationer til et samlet nominelt beløb af ca. 62 mia. kr. I 1973 var beløbet steget til 139 mia. kr., heraf ca. 18 mio. stk. realkreditobligationer, og i 1976 udgjorde de tilsvarende tal henholdsvis 212 mia. kr. i nominelt beløb, og ca. 24 mill. stk. realkreditobligationer. Ved udgangen af oktober måned 1979 androg den nominelle værdi af cirkulerende obligationer 369 mia. kr., heri indbefattet stats- og kommuneobligationer til et beløb af 70 mia. kr. Det samlede antal stk. realkreditobligationer androg over 30 mill. Hertil skal føjes, at mere end halvdelen – i dag ca. tre fjerdedele – af den cirkulerende mængde realkreditobligationer til stadighed er indskrevet i institutterne, og at en

væsentlig del heraf aldrig bliver gjort til genstand for omsætning, men henligger i de respektive institutter fra udstedelsen til udtrækning finder sted; i disse tilfælde er der således intet behov for den nugældende lovgivnings krav om udstedelse af et dokument.

Ved skrivelse af 30. august 1974 anmodede Realkreditrådet boligministeriet om at nedsætte et bredt sammensat udvalg til at gennemgå de problemer, der ville være forbundet med at skabe et »obligationsløst samfund«. Ved skrivelse af 24. november 1975 rettede Den Danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening en lignende henvendelse til handelsministeren.

3. Boligministeriet nedsatte 18. december 1975 et udvalg, der med udgangspunkt i en betænkning afgivet af Realkreditrådet skulle overveje mulighederne for at begrænse eller overflødiggøre brugen af den fysiske obligation. I udvalgets overvejelser skulle bl. a. indgå, hvorledes såvel indskrivnings- som afviklings siden mest hensigtsmæssigt og rationelt kunne tilrettelægges, herunder om det ville være muligt at undgå introduktion af certifikater til erstatning for den fysiske obligation, og om der i givet fald burde etableres en fælles børsafviklings- og indskrivningscentral, eller alene en børsafviklingscentral baseret på indskrivning i realkreditinstitutterne.

Udvalget afgav i februar 1977 en betænkning »Det obligations- og aktieløse samfund – EDB-indskrivning i stedet for papirer (nr. 793/1977)«. Betænkningen indeholder et lovudkast med bemærkninger. Udvalget konkluderede, at det vil være hensigtsmæssigt at gennemføre en ordning, hvorved de fysiske værdipapirer, d.v.s. obligationer og børsnoterede aktiebrev, afskaffes, at der ikke ses at være væsentlige tekniske eller juridiske problemer forbundet hermed, og at det vil være økonomisk mest fordelagtigt, at ordningen gennemføres med etablering af en fælles, d.v.s. en centraliseret, indskrivnings- og afviklingscentral.

I bilag 6 til betænkningen findes en redegørelse for lignende ordninger i andre lande. Det fremgår heraf, at man i alle de adspurgte lande har haft de samme administrative vanskeligheder som i Danmark med hensyn til håndtering og behandling af værdipapirer, og at man på forskellig måde har søgt at afbøde disse vanskeligheder. De udenlandske clearing- og indskrivningsinstitutter er som regel etableret på initiativ af formidlerne af omsætningen af værdipapirer, d.v.s. i første række pengeinstitutterne og vekselernerne. Man har dog ikke andre steder draget den konsekvens fuldstæn-